

Nr 10.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående beskattningen av s. k. familjestiftelser.

(2:a avd.)

I de inom riksdagens väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 60 av herr *Carl Eric Ericsson* och II: 61 av herr *Edström* har hemställts, att »riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av 9 § tredje stycket förordningen om statlig förmögenhetsskatt och av 1 § förordningen med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall, att bestämmelserna däri bliva tillämpliga även för familjestiftelser».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 61.

Med familjestiftelse avses enligt 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen. Enligt samma författningsrum erlagga familjestiftelser statlig inkomstskatt efter samma grunder som gälla för fysiska personer och oskifta dödsbon. Den statliga inkomstskatten är således för familjestiftelser progressiv, medan densamma för stiftelser i allmänhet är proportionell.

Jämlikt 10 § och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt erlagga familjestiftelser jämväl sådan skatt efter samma grunder som gälla för fysiska personer och oskifta dödsbon. Skatteplikt föreligger sålunda endast i den mån den beskattningsbara förmögenheten överstiger 30 000 kronor, och förmögenhetsskatten utgår efter en progressiv skala. Beträffande stiftelser i allmänhet gäller, att skatteplikt föreligger, i den mån den beskattningsbara förmögenheten överstiger 5 000 kronor, och skatten är proportionell.

I 9 § tredje stycket sistnämnda förordning finnes en bestämmelse av innebörd att, därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger 30 gånger ett belopp, motsvarande summan av de för den skattskyldige för ifrågavarande beskattningsår enligt förordningen om statlig inkomstskatt fastställda inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med enligt samma förordning medgivna avdrag för underskott å förvärvskälla (*sammanräknad nettoinkomst*), den beskattningsbara förmögenheten skall utgöra ett belopp, motsvarande 30 gånger den samman-

räknade nettoinkomsten, dock minst 50 procent av den skattepliktiga förmögenheten. Denna reduktionsregel gäller således icke beträffande familjestiftelser.

Vad angår inkomstskatten finnas särskilda spärregler i förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall. Enligt 1 § samma förordning äger fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, under vissa förutsättningar och i viss omfattning åtnjuta avkortning av den skattskyldige påförd statlig inkomstskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening. Jämlikt 2 § 1 mom. samma förordning skola avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för visst taxeringsår påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetskatt samt allmän kommunal-skatt, landstingsmedel och tingshusmedel sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för allmänna skatter må hava vid taxeringen medgivits, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt icke må överstiga den statliga inkomstskatten. Dessa bestämmelser, som avse den s. k. 80-procentsspärren, gälla således icke beträffande familjestiftelser.

I motionerna har framhållits bl. a., att det av förarbetena till ovannämnda stadganden ville synas som om familjestiftelserna uteslutits från spärrbestämmelsernas tillämpningsområde utan någon egentlig diskussion om det berättigade däri. Motionärerna ansåge denna diskriminering av familjestiftelserna vara helt omotiverad. Då familjestiftelserna i övrigt behandlades på samma sätt som t. ex. fysiska personer — bortsett från att några personliga avdrag givetvis icke vore medgivna — borde detta ske också i fråga om skatternas begränsning. Det kunde måhända göras gällande, att frånvaron av spärr vid förmögenhetsbeskattningen skulle vara befogad av den anledningen att personer, som under sin livstid åtnjöt avkastningen av stiftelsens förmögenhet, enligt 7 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt kunde bliva betraktade såsom förmögenhetens ägare. Enligt motionärernas mening vore detta dock icke tillräcklig motivering. En spärr borde nämligen finnas för de fall, att hela avkastningen av förmögenheten icke utdelades eller då över huvud taget förmögenhetsbeskattning skedde hos stiftelsen. Beträffande 80-procentsspärren syntes det motionärerna helt oförklarligt, att denna icke skulle gälla även för familjestiftelser. Såsom förhållandena nu vore, kunde det lätt inträffa, att hela inkomsten åtginge till skatter och att viss del av kapitalet dessutom måste tillgripas.

Utskottet. I de ifrågavarande motionerna har yrkats sådana författningsändringar, att reduktionsregeln vid förmögenhetsbeskattningen och den s. k. 80-procentsspärren skola bliva tillämpliga även å familjestiftelser.

I motionerna har anförts, att varken i den nu gällande lagstiftningens förarbeten eller tidigare lämnats någon närmare motivering för det förhållandet, att dessa bestämmelser icke äro tillämpliga å familjestiftelser. Utskottet vill icke bestrida, att visst fog finnes för detta påstående. I proposition nr 200 till 1934 års riksdag, i vilken proposition förslag till reduktionsregel vid förmögenhetsbeskattningen första gången framlades, uttalades i detta hänseende allenast, att denna reduktionsregel icke syntes böra ha tillämpning å familjestiftelser. Beträffande reduktionsregeln vid förmögenhetsbeskattningen yttrade vidare 1936 års skattekommitté i sitt år 1937 avgivna betänkande med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. (SOU 1937: 42) — närmast med tanke på utländska bolag — att över huvud de skäl, som i fråga om fysiska personer talade för reducering av skatten, då inkomsten vore relativt ringa, icke syntes kunna åberopas i fråga om juridiska personer. Vad angår den s. k. 80-procentspärren synas några uttalanden icke ha förekommit rörande anledningen till att reglerna härom ej äga tillämpning å familjestiftelser.

Om motiven till att ifrågakommande spärrbestämmelser icke avse familjestiftelser kan dock enligt utskottets mening någon tvekan icke råda. Reduktionsregeln vid förmögenhetsbeskattningen innebär, att den å förmögenheten belöpande skatten minskas i sådana fall, då den skattskyldiges inkomst är låg i förhållande till förmögenheten. Den s. k. 80-procentspärren är ett uttryck för den tanken, att den skattskyldiges å inkomst och förmögenhet belöpande skatter icke böra taga i anspråk mer än högst 80 procent av inkomsten. En självfallen förutsättning för tillämpningen av dessa spärrregler måste vara, att den inkomst, varmed jämförelse sker, verkligen kan sägas motsvara den skattskyldiges skatteförmåga. Denna förutsättning föreligger icke i fråga om familjestiftelserna. Dessa stiftelser utgöra endast en särskild form för privat egendoms förvaltning. För utbetalningar, som dessa stiftelser i enlighet med sitt ändamål göra till därtill berättigade personer, äga stiftelserna åtnjuta avdrag såsom periodiskt understöd, och mottagarna bliva i stället skattskyldiga för de av dem uppburna beloppen. Den inkomst, som beskattas hos en familjestiftelse, utgör fördenskull i de flesta fall icke hela avkastningen av det i stiftelsen nedlagda kapitalet. Att under sådana förhållanden förevarande spärrbestämmelser skulle vinna tillämpning även å familjestiftelser finner utskottet icke kunna ifrågakomma. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet de nu föreliggande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 60 av herr Carl Eric Ericsson och II: 61 av herr Edström angående beskattningen av s. k. familjestiftelser icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Wahlmark, Ekman, Gustaf Elofsson, Velander, Heüman, Franzon, Niklasson, Falk och Aaby-Ericsson, samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Sandberg, Orgård, Sundström, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp, Sjölin och Vigelsbo.

Reservation

av herrar *Velander, Aaby-Ericsson* och *Hagberg* i Malmö.
